

Motion till riksdagen 2019/20:3452

av **Ulla Andersson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:57 Vissa ytterligare ändringar av placeringsreglerna för Första–Fjärde AP-fonderna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att AP-fonderna ska kunna direktinvestera i onoterade företag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda förutsättningarna för att låta AP-fonderna få ett kompletterande mandat att investera i samhällsnyttiga investeringar och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Den 16 mars 2017 träffade Pensionsgruppen, i vilken Vänsterpartiet inte ingår, en överenskommelse om att göra en översyn av Första–Fjärde AP-fondernas placeringsregler. Regeringen föreslog i propositionen Ändrade regler för Första–Fjärde AP-fonderna (prop. 2017/18:271) ändrade placeringsregler. Vänsterpartiet välkomnade överlag förslagen, men lade samtidigt fram förslag på en rad förändringar, bl.a. att AP-fonderna ska avveckla befintliga investeringar i fossilindustrin inom 5 år (se följdmotion [2018/19:49]). Regeringen har nu återkommit till riksdagen med prop. 2019/20:57 med ytterligare förslag på ändringar av placeringsreglerna. Vänsterpartiet välkomnar överlag även dessa ändringar, men anser att AP-fonderna bör ges ett vidare mandat för att öka möjligheterna till avkastning utan att det medför onödiga risker. Vi presenterar detta nedan.

Investeringar i onoterade företag

I dag begränsas AP-fondernas investeringar i onoterade bolag på tre sätt:

- AP-fonderna får inte direktinvestera i onoterade bolag, utan i stället måste investeringarna ske via en fond, ett riskkapitalbolag eller ett fastighetsbolag.
- En AP-fonds totala innehav i illikvida tillgångar (dit onoterade aktier räknas) får inte överskrida 40 procent av fondens totala kapital.
- En AP-fond får inte äga mer än 30 procent av en saminvestering (detta gäller dock inte investeringar i fastighetsbolag).

I propositionen föreslår regeringen dels en lagändring som går ut på att tydliggöra att AP-fonderna de facto får göra saminvesteringar i onoterade bolag, dels att taket för en AP-fonds innehav (avseende röstetalet) i en sådan saminvestering höjs från 30 till 35 procent. Vänsterpartiet anser, i likhet med bl.a. Första AP-fonden, att AP-fonderna bör kunna direktinvestera i onoterade bolag. Första AP-fonden anför att utvecklingen under de senaste åren varit att många företag börsintroduceras först när de är relativt stora och mogna. När mogna företag börsintroduceras sker detta ofta till höga värderingar och aktiepriser. AP-fonderna går därmed miste om den avkastning som andra institutionella investerare kan erhålla när de investerar som ankarinvesterar i ett tidigare skede före börsnoteringen. Första AP-fonden pekar också på att indirekta investeringsformer, t.ex. via riskkapitalföretag eller fonder, ofta är förknippade med högre kostnader än en intern hantering inom AP-fonderna.

AP-fonderna ska kunna direktinvestera i onoterade företag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Ett bredare mål för AP-fonderna

Första-Fjärde AP-fonderna tillsammans med Sjätte AP-fonden räknas till buffertfonderna. Buffertfonderna har två olika roller inom inkomstpensionssystemet. Den ena rollen är att hantera de över- och underskott som uppstår när inbetalda pensionsavgifter skiljer sig från utbetalda pensioner. När inbetalningarna till systemet är större än utbetalningarna sparas överskottet i Första-Fjärde AP-fonderna, och när utbetalningarna är större än inbetalningarna tas medel från fonderna. Buffertfondernas andra roll är att generera avkastning till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Sjätte AP-fonden är också en buffertfond men regleras i en egen lag, lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden. Fonden är stängd, vilket innebär att den inte har betalningsflöden gentemot pensionssystemet. Fondens uppdrag skiljer sig även från de andra buffertfonderna genom att medlen ska placeras på den onoterade riskkapitalmarknaden.

Utöver buffertfonderna finns också Sjunde AP-fonden. Denna fond har som uppgift att förvalta premiepensionen åt de individer som inte själva valt förvaltare för sin premiepension. Medel placeras då i systemets förvalsalternativ, AP7 Såfa. AP-fondernas uppdrag är att förvalta fondmedlen så att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension. Målet är att långsiktigt maximera avkastningen i förhållande till risken i placeringarna, med hänsyn tagen till olika hållbarhetsaspekter.

Vi kan dock konstatera att de företag som AP-fonderna investerar i är beroende av det samhälle de verkar i. Ett samhälle med god ekonomisk utveckling ökar möjligheterna att AP-fondernas investeringar genererar god avkastning. Det vore därför intressant att låta AP-fonderna få ett bredare mandat att investera i samhällsnyttiga investeringar. Det kan t.ex. handla om investeringar i el-nät, trafikinfrastruktur, fiber,

miljöteknik m.m. Regeringen bör utreda förutsättningarna för att låta AP-fonderna få ett kompletterande mandat att investera i samhällsnyttiga investeringar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ulla Andersson (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Ali Esbati (V)

Birger Lahti (V)

Cicie Weidby (V)